

Csendőrlaktanya építése az Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékparkban

Az Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékpark a Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösséggel együttműködve elhatározta, egy a korra és a szűkebb földrajzi környezetre jellemző csendőrlaktanya felépítését az emlékpark szabadtéri néprajzi gyűjteményében, amely illeszkedik a skanzen által bemutatandó Dél-Alföldi századfordulós házak sorába.

A környékbeli volt csendőrlaktanyák felkutatása során, a Hódmezővásárhely külterületén álló épültre esett a választás. A 6800 Hódmezővásárhely, Palé-tanya 13. hrsz.: 1023/3 (rég. tanyaszám: 4192, koordináták: 46.426828, 20.236830) házszámmal nyilvántartott porta a levéltári kutatások szerint eredetileg csárdaként üzemelt, majd a csendőrség bérelte egészen annak fennállásáig. Ezt követően az erdészeti bérelte, majd napjainkig lakóépületként funkcionál. Mivel jelenleg is lakják, ezért a tervek szerint csak az épület másolata épül fel az Emlékparkban. Az eredeti épületegyüttes Hódmezővásárhely külterületének északnyugati peremén fekszik, magányos tanyaépületként a tiszai töltés oldalában. Csak egy szembe szomszédja van, megközelítése földúton lehetséges. A kb. 40x50m-es téglalap alakú 2000m²-es kerítéssel körbekerített telken fekszik, egy bruttó 200m²-es főépület (kb. 150m² belső hasznos alapterülettel és kb. 30m² pincével), egy bruttó 90m²-es istálló melléképület, wc melléképület. A telken a hajdani csárda és a későbbi csendőrlaktanya is önellátásra volt berendezkedve, ezért az állattartást szolgáló istálló mellett valószínű kút és konyhakert is fontos része volt a portának, amelyet a felépítéskor rekonstruálni kell.

A rekonstruált tanyaporta nem teljes másolata lesz az eredetinek, a skanzenben történő felépítéskor – a hely szűke miatt – csökkentett telekmérettel épül majd fel 1400m²-en, a fő és melléképület mérete nem változik, azonban pozíciója és tájolása módosul. Egymással párhuzamos pozíció helyett egymásra merőleges, „L” alakú beépítés lesz, amely a skanzen házsorába illeszkedő és szintén a korra jellemző beépítési mód. A főépület befoglaló alaprajzi mérete nem módosul, de az alaprajzi elrendezés kis mértékben módosul az eredetihez képest, annak érdekében, hogy a feltételezett korra jellemző alaprajz álljon elő, az időközben megsemmisült részek rekonstrukciójával vagy az oda nem illő részek elhagyásával. A melléképületet változatlan formában építjük meg. Az épületek tömege, formája, magassága nem változik, a homlokzaton az oda nem illő részeket elhagyjuk, a hiányzó részeket rekonstruáljuk. A korábbi rekonstrukcióink gyakorlatához hasonlóan a pincét elhagyjuk, csak imitáljuk, a padlástér nem lesz látogatható.

Az épület tartóssága, alacsonyabb fenntartási igénye érdekében a nem látszó szerkezeteket korszerű anyagokból építjük, a látszó szerkezetek az eredetivel megegyező új vagy bontott anyagokból készülnek.

A skanzenben történő felépítéskor a csendőrlaktanya korábbi feltételezett állapotát rekonstruáljuk (alaprajzi beosztás, korabeli beépített berendezési tárgyak, épülettartozékok stb), az épület külsejével látványos skanzen épületként, belső tereivel pedig kiállító helyként fog funkcionálni. Terveink szerint a belső és külső terek egy hajdan működő csendőrlaktanya életképét jelenítik majd meg. Az épület belső tereiben alapvetően, a csendőrlaktanya életét valamint a csendőrség történetét bemutató állandó kiállítás kerül berendezésre, annak minden szükséges tárgyanyagával.

Eddig elkészült az eredeti épület felmérése valamint a skanzenben felépítendő rekonstrukció

engedéllyel. Ezt követően tervezzük az épület megvalósításához szükséges anyagi források megteremtését, pályázati lehetőségek illetve állami támogatás segítségével.

